

Jaarverslag 2017

hefboom

voor sociaal en duurzaam ondernemen

Colofon

Deze publicatie werd samengesteld door de medewerkers van Hefboom.

COÖRDINATIE EN ONTWERP: **Link Inc**

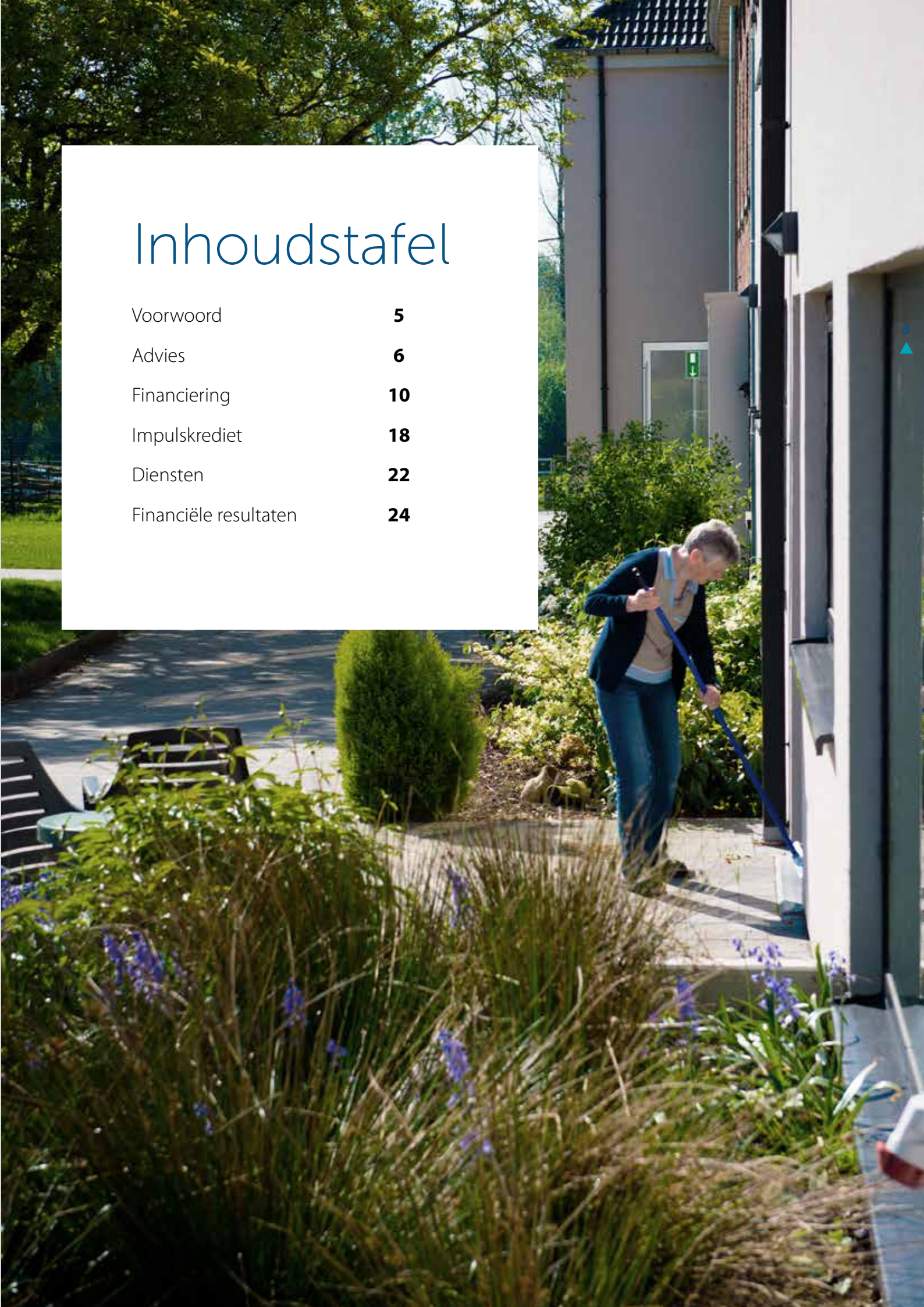
FOTO'S: **Tim De Backer, Studio Dann en Toestand vzw** met dank aan De Duinenwacht vzw en De Kleppe vzw en aan Emilie Verhamme

DRUK: **Nevelland**

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: **Dirk Dalle, Hefboom**, Vooruitgangstraat 333/5, 1030 Brussel.

Inhoudstafel

Voorwoord	5
Advies	6
Financiering	10
Impulskrediet	18
Diensten	22
Financiële resultaten	24

Het **hefboomeffect** van goed bestuur

Wie onze werking van nabij volgt, weet dat een aantal thema's ons nauw aan het hart liggen. Duurzame ontwikkeling, sociale tewerkstelling, coöperatief ondernemen, en natuurlijk goed bestuur. We adviseren sociale ondernemingen en ontwikkelen samen met partnerorganisaties projecten om de principes van goed bestuur uit te dragen. Op die manier stimuleren we leidinggevend en bestuurders om zich regelmatig te bezinnen over hun aanpak. Elke organisatie haalt er voordeel uit om meer in te zetten op missie en doelstellingen, op aandacht voor het functioneren en de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur, op duurzaam financieel beleid, de kwaliteit van interne en externe relaties, ...

Goed besturen vormt zonder meer een voorwaarde om flexibel en doeltreffend om te kunnen gaan met complexe maatschappelijke uitdagingen. Onze wereld wordt er niet eenvoudiger op. Maar ook wanneer het moeilijk gaat, kan op een positieve manier worden ingezet op verandering.

De aanpak van sociale en welzijnsorganisaties in Brussel is hierbij toonaangevend. Brussel is een wereldstad. De schrijnende gevolgen van mondiale ongelijkheid zijn er zeer zichtbaar.

Een aantal organisaties vindt steeds weer de veerkracht om met nieuwe diensten in te spelen op nieuwe behoeften. Zij zorgen ervoor dat we de lat van een menswaardige samenleving voldoende hoog blijven leggen. Verder in dit jaarverslag gaan we hier dieper op in.

Maar Brussel vormt geen eiland. De intensiteit van grootstedelijke uitdagingen deint langzaam maar zeker uit naar de rest van het land. We kunnen nergens immuun blijven voor de noodzaak om flexibel en toekomstgericht in te spelen op nieuwe behoeften.

Die opdracht vraagt sterke en goed bestuurde organisaties. Een basiskenmerk van goed bestuur is trouwens: moed. In onze adviesopdrachten sturen we aan op moed om keuzes te durven maken. Alleen sterke organisaties beschikken over voldoende slagkracht om te innoveren. Het is onze wens dat sterke partners krachtig kunnen inzetten op verandering. Ze worden dan ook incontournable voor het beleid.

Wij verwachten van de overheden, ook van de Vlaamse overheid, dat ze stevig investeren in Brussel. Via goede samenwerking kunnen noden tijdig worden opgespoord en aangepakt. Zo ontstaan goede praktijken die ook richtinggevend zijn voor de aanpak in kleinere steden en gemeenten.

Solidariteit blijft de kernwaarde in de samenleving van morgen. Hefboom is sinds oudsher een vurig pleitbezorger van al die initiatieven die solidariteit hoog in het vaandel dragen. We zetten ons blijvend in om solidaire organisaties met advies, financiering en samenwerking de wind in de zeilen te geven.

Dirk Dalle
*Directeur
Gedelegeerd bestuurder*

Antoon Vandevelde
Voorzitter

Hefboom adviseert

Hefboom Advies ondersteunt organisaties in de brede social profitsector. De voorbije jaren lag de focus vooral op de sociale economie. Sinds 2015 zetten we ons in om ook uitdrukkelijk aanwezig te zijn in de welzijnssector. En onze aanpak slaat aan. In 2017 voerden we 29 opdrachten uit voor welzijnsorganisaties, waarvan 13 in organisaties voor personen met een handicap. Alles samen waren bij deze opdrachten 44 organisaties betrokken. Intussen bleven we natuurlijk ook actief binnen de sociale economie. We ondersteunden 20 maatwerkbedrijven en organisaties in de lokale diensteneconomie.

Hefboom Advies staat traditioneel bekend voor financiële adviesverlening. De laatste jaren zetten we ook in op het begeleiden van organisaties in verandering en op het versterken van leiderschap en goed bestuur. Na een succesvol leiderschaps- en teamcoachingstraject in de welzijnssector kregen we heel wat vragen van welzijnsorganisaties die flexibel willen inspelen op de snel wijzigende context. Hefboom informeerde welzijnsorganisaties over de mogelijkheden van de coöperatieve vennootschapsvorm en begeleidde een aantal onder hen bij de oprichting van een coöperatie.

In de sociale economie organiseerde Hefboom in opdracht van het departement Werk en Sociale Economie een project rond goed bestuur. Met de steun van het Europees Sociaal Fonds (ESF) startten we in 2017 een internationaal project op waarin we onderzoeken hoe mentoring vluchtelingen kan ondersteunen bij de integratie op de arbeidsmarkt. Ook in dit project werken we actief samen met partners binnen de sociale economie.

Hefboom stimuleert social profitorganisaties ook om meer gebruik te maken van Europese subsidiemogelijkheden.

Kerncijfers 2017

In 2017 voerde Hefboom 63 adviesopdrachten uit, waarbij 72 organisaties betrokken waren.

29

Welzijnssector

20

Sociale economie

8

Overheden en
middenveldorganisaties

3

Sociaal-cultureel
werk

3

Andere

Effectief hulpverleners met goesting

Hoe kunnen sociale professionals effectief hulpverleners, en met goesting? Hefboom zette een leer- en ontwikkelingstraject op met zestien teams van professionals uit verschillende organisaties. Dit gebeurde in het kader van een ESF-project en in partnerschap met het Vlaams Welzijnsverbond, SOM federatie van sociale ondernemingen en LUCAS - KU Leuven.

De resultaten van dit traject werden ruim gedeeld. Hefboom organiseerde een studiedag voor de deelnemers van het traject en er verscheen een artikel 'Hulpverleners met Goesting' op Sociaal.net en in het decembernummer van TOKK het tijdschrift voor orthopedagogiek, kinderpsychiatrie en kinderpsychologie.

Hefboom lanceerde de website hulpverleners-met-goesting.be. Het is een online tool geworden voor teams die een eigen leer- en ontwikkelingstraject willen uitwerken. De tool is zo opgebouwd dat coördinatoren en teamcoaches zelfstandig een traject kunnen samenstellen en hun team hierin begeleiden. Begin 2018 telde de website al ruim 8.000 views.

Deelnemers aan het traject delen hun ervaringen op de site. Zie: www.hulpverleners-met-goesting.be/getuigenissen

Inspirerend en geïnspireerd leiderschap

De veranderingen in de welzijnssector hebben ook invloed op het middenkader en op teamleiders. Zij zitten vaak in het spanningsveld tussen directies die willen inspelen op veranderingen die zich van buitenaf aandienen en begeleiders die dit in de praktijk moeten waarmaken.

Kunnen omgaan met verandering vergt persoonlijk leiderschap. Daarom ontwikkelde Hefboom het traject 'Inspirerend en geïnspireerd leiderschap'. De deelnemers kwamen zes keer bijeen. Ze formuleerden samen een visie op leiderschap in sociale ondernemingen.

Ze kregen ook heel wat handvaten aangereikt die helpen om de relaties tussen mensen te ondersteunen

en te versterken, om vertrouwen te geven en resultaten te bereiken.

Veel leidinggevendens gaven aan dat het traject bijdroeg tot een groter zelfbewustzijn en zelfzekerheid in het opnemen van leiderschap. De deelnemers waardeerden het om 'out of the box' te kunnen denken en ervaringen uit te wisselen met collega's uit verschillende sectoren.

ESF-projecten 'Anders organiseren'

Zowel maatwerkbedrijven als organisaties in de welzijnssector staan voor grote uitdagingen. De subsidiërende overheid hervormt de sector, klanten verwachten een kwaliteitsvolle dienstverlening op maat en medewerkers vragen betrokkenheid en werkbaar werk.

Een deel van het antwoord ligt in het aanpassen van de arbeidsorganisatie, zodat die stevig én flexibel genoeg is om in te spelen op uitdagingen. Dit gaat uiteraard niet vanzelf en vraagt tijd en middelen. Het Europees Sociaal Fonds stelt die middelen ter beschikking.

Met de oproep 'Anders Organiseren' wil ESF projecten financieel ondersteunen die de werkbaarheid van jobs verbeteren door aanpassingen aan de organisatiestructuur van de onderneming.

In 2017 begeleidde Hefboom 7 organisaties zowel bij de opmaak van een dossier als doorheen het hele traject.

De integratie van vluchtelingen op de arbeidsmarkt

In het voorjaar van 2017 ging het internationale ESF-project MeMoRe van start. Doel is om een duurzaam model voor mentoring te ontwikkelen dat vluchtelingen ondersteunt bij hun integratie op de Europese arbeidsmarkt. Hefboom realiseert dit project samen met het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de KU Leuven en Vluchtelingenwerk Vlaanderen en met partnerorganisaties uit Zweden, Duitsland en Finland.

Hefboom staat in voor de coördinatie van MeMoRe en organiseerde in september 2017 een eerste internationale meeting in Brussel. Tijdens deze ontmoeting maakten de partners kennis met elkaars projecten en werd wederzijds leren aangemoedigd. Er werd stilgestaan bij de manier waarop vluchtelingen vandaag al geïntegreerd worden op de Europese arbeidsmarkt en overlegd hoe mentoring-naar-werk best wordt aangepakt.

Hefboom coördineert het hele project, en is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van twee onderdelen.

Een eerste deel moet resulteren in een zelfevaluatie-tool voor de ontwikkeling van effectieve en duurzame mentoring initiatieven. In 2017 onderzocht Hefboom mentoring-naar-werk praktijken in Vlaanderen en in

Europa om te leren over de kritische succesfactoren van mentoring en over de elementen die bijdragen tot de duurzaamheid van een mentoring initiatief.

In een tweede deel wil Hefboom ervaringen uit de sociale economie integreren in MeMoRe. Bestaande mentoring modellen zijn vooral gericht op de begeleiding van hooggeschoolden. Ze kunnen niet zomaar getransfereerd worden naar laaggeschoolde vluchtelingen. De sociale economie heeft veel ervaring met de ondersteuning en begeleiding van maatschappelijk kwetsbare mensen bij tewerkstelling in de sociale economie en bij de doorstroom naar het normaal economisch circuit. Daarom wil Hefboom ervaringen uit de sociale economie een plaats geven in dit project. In een eerste fase werden Vlaamse sociale economieorganisaties geïnterviewd die werken met anderstalige nieuwkomers.

Samenwerking met Kom op Tegen Kanker

Kom op tegen Kanker maakt op diverse manieren werk van de strijd tegen kanker. De organisatie informeert, zet in op preventie en beleidsbeïnvloeding, steunt wetenschappelijk onderzoek en zet zelf zorgprojecten op of ondersteunt bestaande projecten financieel. In het verlengde van dit laatste zet Kom op Tegen Kanker sinds 2017 ook in op de professionalisering van zorgprojecten door hen coaching aan te bieden. Hiervoor werkt Kom op Tegen Kanker samen met externe coaches, waaronder Hefboom. In 2017 startte Hefboom coaching trajecten op bij de palliatieve dagcentra, bij Huis Erika Thijs in Limburg en bij Alegria in de Antwerpse Kempen.

De begeleiding van verenigingen in het kader van het Venture Philanthropy Fonds van de Koning Boudewijnstichting

Het Venture Philanthropy Fonds stimuleert organisaties om beter werk te maken van de eigen missie en doelstellingen. Organisaties die een sterk dossier indienen, kunnen gedurende (minimum) drie jaar begeleid worden om de eigen capaciteiten structureel te verbeteren. Zo kan er werk gemaakt worden van het human resourcesbeleid (kennis, vaardigheden, competenties en/of gedragingen van het personeel) of van de organisatiestructuur en –processen. Hefboom startte in 2017 een begeleidingstraject bij twee patiëntenverenigingen in de geestelijke gezondheidszorg: UilenSpiegel vzw en Cliëntenbureau.

Professionaliseringstraject Coöperatief ondernemen in welzijn en zorg

De voorbije jaren kreeg Hefboom nogal wat vragen van organisaties in welzijn en gezondheid over de mogelijke opstart of ondersteuning van een coöperatieve vennootschap. Op vraag van de Vlaamse minister van Sociale Economie organiseerde Hefboom samen met Cera en de koepels SOM, Vlaams Welzijnsverbond en Zorgnet-Icuro, een professionaliseringstraject rond coöperatief ondernemen voor de door Vlaanderen erkende organisaties en voorzieningen in zorg en welzijn.

Het traject ging van start met een online bevraging van de erkende organisaties en voorzieningen. Hieruit bleek de beperkte kennis over het coöperatief ondernemen en de coöperatieve vennootschapsvorm. De deelnemers gaven aan interesse te hebben in onder meer de kansen die een vennootschap biedt om patrimonium te verwerven en te verankeren en om schaalvergroting en samenwerking te realiseren. Ook het belang van coöperatief ondernemen om aan community building te doen of om cliënten en omgeving te laten participeren, werd aangehaald.

Om een antwoord te bieden op deze vragen organiseerde Hefboom in juni 2017 twee collectieve sessies, één in Mechelen en één in Brugge. Maar liefst 133 mensen namen deel, het merendeel uit 64 erkende zorg- en welzijnsorganisaties. De keynote sprekers deelden hun kennis over de maatschappelijke, sectorale en juridische ontwikkelingen die verband houden met het coöperatief ondernemen in zorg en welzijn. Daarnaast deelden ervaren managers uit diverse hoeken hun ervaringen

met coöperatief ondernemen in zorg en welzijn. De aanwezigen onthielden vooral dat coöperatief ondernemen een economisch model is, maar wel één dat duurzaam én sociaal is. En dat coöperatief ondernemen – en de coöperatieve vennootschap – kansen biedt om een aantal uitdagingen (financieel, maatschappelijk...) aan te gaan.

Tot slot van dit traject kregen 22 organisaties de kans om in een individueel gesprek met een deskundige van Hefboom of Cera te reflecteren over de mogelijkheden van coöperatief ondernemen en de coöperatieve vennootschap voor hun organisatie.

Hefboom rondde het traject af met een set van aanbevelingen voor sector en beleid. Deze tekst werd overgemaakt aan de Vlaamse minister van Sociale Economie. De belangstelling van zorg- en welzijnsorganisaties om verder te professionaliseren in coöperatief ondernemen is duidelijk toegenomen. Daarom suggereert Hefboom dat de overheid een vervolgetraject mogelijk maakt.

Hefboom financiert

Ook in de huidige context met zeer lage rentes blijft Hefboom een relevante speler. We slaagden erin om een groot aantal trouwe klanten te behouden. En ook nieuwe organisaties vonden de weg naar Hefboom.

Hefboom financierde vooral projecten in de sociale economie (sociale werkplaatsen, beschutte werkplaatsen, lokale diensteneconomie, coöperaties, ...) en in de sector van welzijn, gezondheid en gelijke kansen. Daarnaast financierden we ook een aantal projecten van sociaal-culturele organisaties, binnen de Noord-Zuid beweging en met betrekking tot ecologie, duurzaamheid en innovatie. Net als in 2016 vonden ook enkele culturele organisaties de weg naar Hefboom.

Elke kredietaanvraag wordt zorgvuldig bestudeerd. De kredietconsulent praat de aanvraag grondig door met de klant en maakt een cijfermatige en inhoudelijke analyse. Daarnaast brengt hij/zij ook de ruimere maatschappelijke context in kaart. Zo nodig wordt de aanvraag in onderling overleg bijgestuurd. Vervolgens worden de kredietaanvragen, afhankelijk van het type en de hoogte van het kredietbedrag, voorgelegd aan het kredietteam of aan het kredietcomité van Hefboom.

Investeren in de sociale economie is niet risicovrij. Hefboom beperkt de risico's zo goed als mogelijk met een goede analyse en opvolging van de dossiers. Verder worden er ook waarborgen gevraagd aan klanten. Het kan onder andere gaan om een hypotheek

of het in pand nemen van subsidies. We vragen nooit een persoonlijke borgstelling. Om de aandeelhouders van Hefboom cvba te beschermen, beschikt Hefboom vzw ook over een beperkt eigen waarborgfonds dat een aantal risicovolle kredieten waarborgt. Risico's zijn immers nooit uit te sluiten. En Hefboom wil er ook zijn voor de financiering van maatschappelijk waardevolle initiatieven die zelf geen borg kunnen inbrengen.

Hefboom werkt ook samen met nv Waarborgbeheer, een instrument van de Vlaamse overheid, onder de vleugels van Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV). Ook via deze weg worden een aantal projecten gewaarborgd. In 2017 diende Hefboom samen met de Waalse partner Crédal bovendien een dossier in bij het Europees Investeringsfonds (EIF) om gebruik te kunnen maken van het Garantiefonds voor Sociaal Ondernemerschap (EaSI Guarantee Financial Instrument). Dit garantiefonds kan Hefboom in staat stellen om kredieten te waarborgen van sociale ondernemingen die niet of moeilijk gewaarborgd kunnen worden. Tegen de zomer van 2018 moet duidelijk worden of we gebruik kunnen maken van dit Europese waarborgmechanisme.

Hefboom trekt ook externe middelen aan. Het federale Kringloofonds werkt al een tijdje in een uitdoofscenario en beheert nog enkel de bestaande kredieten en deelnemingen. Eind 2017 ging dat voor Hefboom nog over 1.967.506 euro tegenover 2.381.329 euro eind 2016. Onder meer in opvolging van het Kringloofonds besliste de Vlaamse regering in 2009 tot de

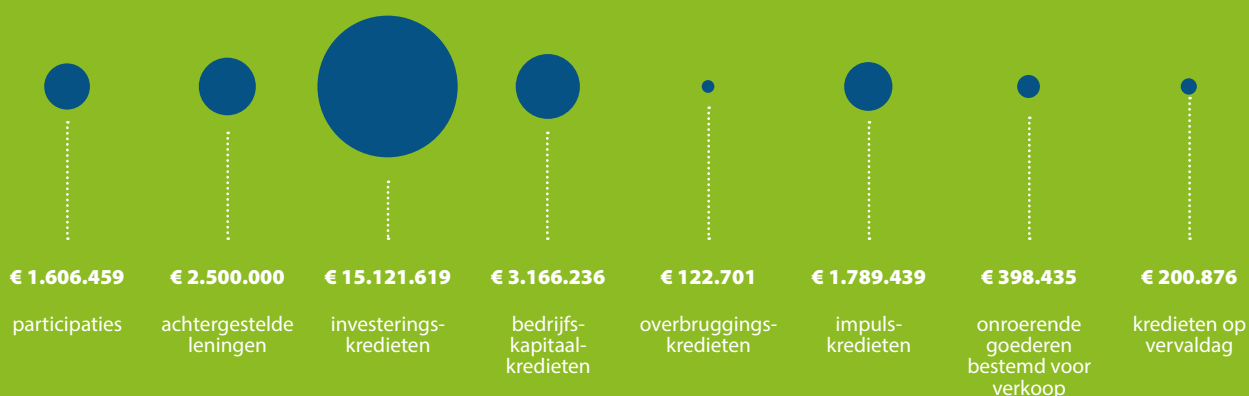
oprichting van het Sociaal Investeringsfonds (SIFO). Erkende financiers kunnen er een beroep op doen. Hefboom werkt het meest actief samen met het SIFO. Hefboom kan bij een kredietaanvraag de inbreng van eigen kapitaal combineren met middelen uit het SIFO. Zo wordt de toegang tot kredietverlening vergemakkelijkt voor onze klanten. In 2017 betrok Hefboom voor 1.265.534 euro aan cofinanciering vanuit het SIFO tegenover 1.601.334 euro in 2016. Door striktere criteria neemt de cofinanciering door het SIFO de laatste jaren gestaag af.

In het najaar van 2017 stelde Hefboom zich ook kandidaat om aanvullende financieringsvormen te voorzien voor de cultuursector. Dit voorstel kadert in de zoektocht van de Vlaamse minister van Cultuur naar een partner om aanvullende financiering te voorzien en ondernemerschap te bevorderen in de Vlaamse cultuursector. In het najaar van 2018 wordt duidelijk in welke mate Hefboom een rol kan spelen in dit verhaal.

Hefboom is ook actief in de internationale context. Zo is Hefboom stichtend lid van Febea, de Fédération Européenne des Banques Ethiques et Alternatives. Halverwege 2013 hebben we ook TAMA mee opgericht. TAMA investeert in sociale en duurzame projecten in heel Europa.

Kerncijfers 2017

Het totaal bedrag aan
uitstaande financieringen
(korte en lange termijn)
op 31.12.2017.

De participaties hebben betrekking op 27 verschillende ondernemingen, en dit voor een globaal bedrag van 1.606.459 euro. Het gaat om coöperatieve ondernemingen, bedrijvencentra, activiteitencoöperaties, organisaties rond sociale huisvesting, groene energie of (micro)financiering. Hefboom heeft ook een belangrijke participatie in Trividend, het Vlaams participatiefonds voor de sociale economie, dat op zijn beurt risicokapitaal verschaft aan sociale economie ondernemingen. Hefboom nam in 2017 ook een participatie in Sociaal Investeringsfonds De Punt, dat een vergelijkbare doelstelling heeft als Trividend en er ook naar streeft om de succesratio van sociale ondernemers te verhogen.

In nogal wat ondernemingen en organisaties waarin Hefboom participeert, wordt ook een bestuursmandaat of een ander engagement opgenomen.

465

In totaal gaat het over 465 verschillende dossiers, inclusief 229 impulskredieten.

45

Wat betreft de kredietverlening, werden in 2017 45 dossiers gecontracteerd voor een totaalbedrag van € 8.579.750

Hefboom, vaste waarde binnen de sociale economie

In 2017 verleende Hefboom voor een bedrag van 1,7 miljoen euro aan krediet binnen de sector van de sociale economie. Hefboom bevestigt hiermee haar solide positie als sterke partner van de sector. Hoe werkt die chemie tussen sector en Hefboom als financieringspartner?

Hefboom spreekt dezelfde taal als sociale ondernemers

De Duinenwacht is een sociale werkplaats die vanuit haar uitvalsbasis in Oostende actief is in verschillende gemeenten voor groenonderhoud en bouw- en renovatieprojecten. De dienstverlening is heel divers. Zowel particulieren als bedrijven en lokale besturen zijn klant bij De Duinenwacht. De sociale werkplaats is ook altijd op zoek naar nieuwe bedrijfsniches. In het verlengde van activiteiten als het aanleggen van voetpaden en het installeren van straatmeubilair, voorziet De Duinenwacht nu bijvoorbeeld ook in het onderhoud van hydranten, dat zijn de openbare punten waar de brandweer zo nodig haar brandslangen aan kan bevestigen. Dankzij die doorgedreven diversifiëring stelt De Duinenwacht intussen 65 mensen tewerk, waarvan het merendeel doelgroepmedewerkers. De sociale opdracht van de organisatie vindt ook haar weerslag in het dienstenaanbod. De Duinenwacht draagt met energiescans en met de promotie van energiebesparende maatregelen bij tot een meer duurzame samenleving. Een sociale onderneming ten voeten uit.

Dirk D'Hulster, gedelegeerd bestuurder: "De hands-on mentaliteit die ons bedrijf inderdaad kenmerkt, vinden we ook graag terug bij leveranciers en andere partners waar we zelf mee samenwerken. Alleen om die reden al blijft Hefboom onze vaste financier. Wanneer we een vraag stellen, volgt er op korte termijn gegarandeerd een deskundig antwoord. De samenwer-

king verloopt soepel en elke interventie is to-the-point. Hefboom denkt en gedraagt zich als een sociale ondernemer. De contacten verlopen op een basis van gelijkwaardigheid.

Los daarvan, is het een principiële keuze om waardevolle partners in goede en kwade tijden trouw te blijven. Vandaag kunnen we goedkoper lenen bij klassieke banken. Maar wanneer het tij morgen keert, weten we dat we ook dan terecht kunnen bij Hefboom voor voordelige financiering. Het solidariteitsprincipe speelt dus in twee richtingen. Wij hebben op regelmatige basis nood aan investeringskredieten, bijvoorbeeld om ons wagenpark up-to-date te houden. Net zoals voor andere aspecten van bedrijfsvoering hanteren we voor ons financieringsbeleid een langetermijnstrategie, en werken we graag samen met een duurzame partner.

Precies dankzij haar langdurig engagement in de sociale economie, is Hefboom ook uitgegroeid tot een gewaardeerd expert in financieel beleid op maat van sociale ondernemingen. Dat is een toegevoegde waarde voor de hele sector. Als klant maken we die positie een klein beetje mee mogelijk. Net zoals Hefboom als betrokken financier onze groei de afgelopen decennia mee heeft ondersteund."

www.duinenwacht.be

De bank onthaalt je als klant, Hefboom als partner

“Wij laten geen euro’s liggen, maar voor onze kortetermijnkredieten doen we steevast een beroep op Hefboom. Ook al betalen we op dit moment meer dan bij de bank, het is gewoon plezant werken met een financier die ons genegen is. En in het verleden heeft Hefboom ons uit de moeilijkheden geholpen.

Elk contact verloopt professioneel en we moeten natuurlijk garanderen dat we geleend geld kunnen terugbetalen. Maar Hefboom weet dat onze cijfers intussen jaar na jaar positief zijn. We moeten er ons verhaal niet altijd opnieuw brengen.

Wanneer we binnenkort gaan verbouwen en wellicht een grotere kredietvraag hebben, moeten we de markt consulteren. Ik weet nu al dat de contacten met banken koeler en afstandelijker zullen verlopen. Aan de vertrouwensrelatie die Hefboom door de jaren heen met ons heeft uitgebouwd, valt niet te tippen.”

Jan De Kegel
directeur van beschuttende werkplaats Pajottenland

Het is een voorrecht om sociaal ondernemerschap vanop de eerste rij te zien groeien

"Als alternatieve en ethische financier zijn we ons er altijd van bewust dat onze financiering vooral een middel is om maatschappelijke doelen te helpen realiseren. We willen performant inspelen op financieringsbehoeften. We gaan niet alleen in dialoog met onze klanten over de cijfers, maar over het hele ondernemersverhaal. Met gerichte financiering kunnen we bijdragen tot continuïteit in de werking van organisaties, om zo mee de voorwaarden te creëren om te kunnen groeien, en een sociaal en duurzaam verschil te maken."

Rudi Ceunen
Kredietconsulent

Welkom in Perron Noord

Wotepa is een sociale werkplaats in Antwerpen die, net als De Duinenwacht in Oostende, inzet op een heel divers aanbod om tewerkstellingskansen te creëren voor doelgroepmedewerkers.

Dit sociale tewerkstellingsinitiatief is actief in de bouw, gaande van het strippen van gebouwen over ruwbouw en renovatie tot afwerking, en beheert ook een groen- en een houtatelier.

En of dat niet genoeg is, blijft er ruimte voor innovatie. Wotepa heeft samen met Rotonde vzw, een voorziening voor mensen met een mentale beperking, Perron Noord opgericht.

Wotepa maakt ondermeer gebruik van de bedrijfskapitaalkredieten van Hefboom voor voorfinanciering van het vakantiegeld, en dat al sinds 2009.

Natuurwerk vzw en de strijd tegen de stierkikker

Sociale en ecologische doelstellingen gaan vaak hand in hand.

Natuurwerk in Turnhout leidt groenwerkers op en begeleidt hen binnen diverse projecten, gaande van bos- en natuurbeheer tot de inrichting van ecologische en volkstuinten. Zo is Natuurwerk in Vlaanderen één van de pioniers in de bestrijding van de stierkikker. Dat is een uitheemse kikkersoort die een bedreiging vormt voor de inheemse fauna en flora. Natuurwerk is erin geslaagd om de populatie in de beheerde gebieden sterk te verminderen en zelfs tot nul terug te brengen.

In 2017 zorgde Hefboom met een investeringskrediet voor een gedeeltelijke vernieuwing van het wagenpark.

Weer aan het werk met Weerwerk

Weerwerk is een sociale werkplaats die een heel divers gamma aan activiteiten heeft ontwikkeld om mensen met een drugsverleden weer een perspectief te geven op werk.

Hefboom verleent jaarlijks een investeringskrediet voor de gedeeltelijke vernieuwing van het wagenpark waardoor Weerwerk steeds over een operationeel wagenpark beschikt voor de medewerkers.

§ **Ontdek meer sociale ondernemersverhalen op onze website:**
www.hefboom.be

Accent op Brussel

15

In 2017 financierden we twee baanbrekende organisaties in de hoofdstad:

VZW TOESTAND

De jonge vzw Toestand eigent zich leegstaande of vergeten gebouwen, terreinen en (publieke) ruimten toe en bouwt er tijdelijke werkingen uit voor een divers publiek. Een voorbeeld: Tegenover het iconische gebouw van Thurn & Taxis komt er op termijn een openbaar park van 3,20ha. Hier werd 'Allee Du kaai' opgericht. Leefmilieu Brussel staat toe dat deze plek een tijdelijke invulling krijgt. Zo ontstaat er al wat sociale dynamiek en krijgen buurtbewoners een voorproefje van wat het toekomstige park zou kunnen worden.

Pepijn Kennis, algemeen coördinator, over de samenwerking met Hefboom: "We worden gesubsidieerd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar dat is geen stipte betaler. We waren in 2017 aangewezen op een overbruggingskrediet. Daarvoor klopten we aan bij Hefboom omdat het ethisch karakter van de werking van Hefboom aansluit bij onze eigen waarden."

www.toestand.be

BEES COOP

BEES coop startte in 2017 met de oprichting van de eerste participatieve supermarkt in ons land. Wie wil toetreden, koopt een aandeel van 25 euro (of meer) en neemt het engagement op zich om drie uur per maand te werken in de winkel. Coöperanten beslissen natuurlijk ook mee over alle aspecten van de werking. Ze krijgen de kans om het klassieke winkelmodel mee te herdenken.

Quentin Crespel over de samenwerking met Hefboom: "We konden van bij aanvang rekenen op prachtige partnerschappen, bijvoorbeeld met kleinschalige producenten in het Brusselse. En dat geldt ook voor de financiering van deze zaak. We vonden zowel Hefboom als hun Franstalige collega Credal bereid om samen met onze huisbankier Triodos te investeren in de aankoop en inrichting van ons pand. We vinden het zeer bijzonder dat we kunnen rekenen op de inbreng van coöperatieve financiers. Ik was ook aangenaam verrast over het gemak waarmee we contact konden leggen met Hefboom, en over de kwaliteit en snelheid van de dienstverlening. Het vertrouwen dat we krijgen, draagt bij tot onze slaagkansen."

www.bees-coop.be

"De Brusselse wijken komen al te vaak negatief in het nieuws. Tegelijk is Brussel een kweekvijver voor toekomstgerichte initiatieven die van onderuit groeien. Hefboom speelt actief in op die dynamiek. We ondersteunen diverse organisaties met investeringskredieten voor de aankoop en/of renovatie van gebouwen, met bedrijfskapitaalkredieten om opstart en groei te financieren en met overbruggingskredieten in afwachting van subsidies."

Liesbet Loeys
kredietconsulent

Ook sociaal verhuurkantoor Baita klopte in 2017 aan bij Hefboom.

§ Lees het hele verhaal op www.hefboom.be/investeer-mee/het-hefboomeffect/baita-goed-en-betaalbaar-wonen/

“De voorbije jaren kon Hefboom zich niet altijd onderscheiden met voordelige tarieven. Maar Hefboom is het verschil blijven maken, door te anticiperen op onze noden en door maatwerk te bieden. Hefboom heeft samen met een nieuwe vraag voor een investeringskrediet van 300.000 euro al onze lopende kredieten herbekeken. Het hele pakket werd ondergebracht in één groot kredietdossier, aan een interessant tarief en met dezelfde vervaldatum, waardoor de terugbetaling van lopende kredieten beter gespreid wordt in de tijd.”

Gert Van Snick
algemeen coördinator Baita

Baita is gegroeid uit vzw De Overmolen

De Overmolen bouwt aan hoop

Voorzitter Johnny De Mot: “Ruim 25 jaar geleden staken een aantal vrienden met ervaring in het Brusselse welzijns- en zingevingswerk de koppen bijeen. Vanuit onze professionele ervaring in het OCMW, de Brusselse Haard, Foyer en de Bijstandsparochie, kenden we de lacunes.

Er was in de eerste plaats een tekort aan huisvesting, voor mensen en voor organisaties. We beslisten om te investeren in patrimonium als hefboom om sociale noden aan te pakken.

Met de aankoop van een eerste pand op het Fontainasplein in hartje Brussel werd de basis gelegd voor de organische uitbouw van de werking van De Overmolen.

We speelden hierbij altijd in op acute noden. Toen aids hard toesloeg, zeker in middens van jongensprostitutie, voorzagen we in een nachtcafé, een medisch kabinet en in huisvesting voor terminale jongens. Vandaag is de vzw Lhiving nog altijd actief en spelen we eerder in op het chronische dan op het palliatieve karakter van aids.

Met de vzw Pag-asa ontwikkelden we een werking voor slachtoffers van mensenhandel. Hieruit groeide dan weer Minor-Ndako, dat inzet op onthaal en ondersteuning van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. De vzw Baita biedt woonoplossingen voor mensen met een laag inkomen en tewerkstellingskansen voor laaggeschoolden. Meestal verzelfstandigen de werkingen die we uitbouwen. Voor vzw De Overmolen dienen zich altijd nieuwe uitdagingen aan. We zetten in op diverse problematieken en zorgen tegelijk voor verbinding tussen mensen. Het oude Sint-Joriscollege vormt ook een mooi voorbeeld van die filosofie. We hebben de site grondig verbouwd en ruimte gecreëerd voor vorming, voor de werking van een zestal organisaties en voor de huisvesting van mensen met een beperking in 12 appartementen.

We geven mensen ook de kans om de stadsproblematieken even te ontvluchten. De Kleppe was vroeger een oud klooster in de Vlaamse Ardennen. Nu is het een vakantieverblijf voor mensen die fysiek, mentaal, financieel of sociaal minder sterk zijn.

Bovenstaande voorbeelden vormen slechts een greep uit een dertigtal werkingen die binnen of dankzij De Overmolen zijn ontstaan. De Overmolen is werkelijk een motor voor verandering. Het verwerven en ter beschikking stellen van patrimonium is een constante in onze werking. Op die manier realiseren we duurzame oplossingen, en krijgen we de nodige erkenning.

Aids is bijvoorbeeld geen prioritair thema voor overheden. Maar omdat we een duurzame structuur hebben uitgebouwd, kunnen we toch blijven rekenen op subsidies.

Onze werking is niet over de hele lijn een succesverhaal. Op het vlak van vorming staan we bijvoorbeeld minder ver dan we wilden. Sommige opleidingen kunnen alleen via Actiris (de Brusselse VDAB) georganiseerd worden. Dat is jammer. We vertrekken vanuit een compleet mensbeeld en willen mensen die in een precaire situatie leven, een totaaloplossing aanbieden. De noden op het vlak van wonen, werken, vorming, gezondheid en cultuur hangen aanen.

Dit geldt ook voor mensen zonder papieren. Het gaat om mensen die in alle opzichten een lange tocht ondernemen. We willen hen behoeden om in de criminaliteit te belanden. Wij blijven vreemden voor hen. Maar door materiaal en soms ook huisvesting ter beschikking te stellen, geven we hen de kans om zich uit de slag te trekken. Zij het dan binnen een illegaal kader.

In de grootstad mag je voor geen enkele problematiek de ogen sluiten en moet je binnen de beperkte marge die er soms is, oplossingsgericht denken en handelen.

Laat het duidelijk zijn: vzw De Overmolen is natuurlijk maar een stukje van de puzzel in het Brusselse welzijnslandschap. De initiatiefnemers van het eerste uur,

waaronder ikzelf, maken stilaan werk van de aflossing van de wacht. Het is hierbij een belangrijke zorg om tot betere afstemming en samenwerking te komen, over de grenzen van organisaties heen. Ook onder sociale organisaties heerst er vaak een gevoel van concurrentie. Daar moeten we vanaf stappen. Dat is een moeilijke oefening maar ik ben ervan overtuigd dat alleen grotere gehelen de grote druk op het leven in de grootstad kunnen opvangen.

Hefboom heeft hier in Brussel al getoond hoe het kan met de fusieoefening die geleid heeft tot het Kenniscentrum Woonzorg. Als de politieke wil nog wat groter was geweest, hadden we niet alleen de diensten voor ouderen kunnen bundelen, maar ruimer tot een globaal aanbod kunnen komen op het vlak van welzijn en gezondheid.

Maar wat niet is, kan nog komen. We zitten met z'n allen samen in de lift om van Brussel een menswaardige stad te maken voor iedereen die hier voor korte of langere tijd aanmeert.”

www.deovermolen.be

Ontdek de case ‘Welzijn, wonen en zorg: samen sterker in Brussel’ op www.hefboom.be

Impulskrediet creëert kansen

Sinds de start in 2012 van het microkrediet van Hefboom werden reeds 340 Impulskredieten toegekend, goed voor een bedrag van 3,5 miljoen euro. In 2017 werd voor bijna 1,3 miljoen euro aan Impulskredieten toegekend.

Ben Peeters, kredietconsulent Impulskrediet: "Wat vooral telt, is dat Impulskrediet effectief mensen uit kansengroepen bereikt. Bij de start in 2012 was het uitdrukkelijk de bedoeling om ook wie in het reguliere financiering circuit uit de boot valt, de kans te geven om te ondernemen. We monitoren nauwgezet wie een beroep doet op Impulskrediet."

- ▲ Ruim 40% van de kredietnemers waren werkzoekenden die de stap naar ondernemerschap gezet hebben.
- ▲ Bijna 1 op 5 van onze kredietnemers is jonger dan 28 jaar. Zo'n 15% is vijftigplusser. In 2017 zagen we zelf een toename van vijftigplussers die een Impulskrediet aanvragen om alsnog te ondernemen (bijna 25%).
- ▲ 20% van de Impulskrediet-ondernemers heeft ooit een faillissement gehad.
- ▲ Impulskrediet scoort ook steeds beter binnen de creatieve beroepen. Bijna 1 op 5 van onze kredietnemers is actief in de creatieve sector (meubelontwerp en productie, grafische vormgeving, communicatie, mode, design, accessoires, ...).

Hefboom werkt sinds een drietal jaar nauw samen met Dyzo, de organisatie die zelfstandigen in moeilijkheden begeleidt.

Olivier Delaere, directeur van Dyzo, over het belang van Impulskrediet: "Ik verbaas me er altijd over hoeveel zelfstandigen al kort na de opstart van hun zaak in liquiditeitsmoeilijkheden komen. Onderkapitalisatie is een oorzaak van vele faillissementen. Het is bijvoorbeeld beter al van bij de start voldoende financiering te voorzien dan één jaar na de start te moeten vaststellen dat je dringend geld nodig hebt. Initiatieven zoals Impulskrediet van Hefboom kunnen daarbij helpen."

Lees meer:
🔗 www.impulskrediet.be/dyzo

impulskrediet

"Creatieve en culturele ondernemers vinden de laatste twee jaar steeds beter de weg naar Hefboom. Die tendens tekent zich zowel af binnen onze reguliere kredietverlening als bij Impulskrediet. Het is een sector waarin heel wat social en non-profitorganisaties actief zijn. Dat is ook zo in de sociale en de welzijnssector, waar Hefboom al langer voeling mee heeft. Creatieve ondernemers en culturele organisaties streven ook eerder een positieve maatschappelijke impact na dan louter financieel rendement. Hefboom zet zich graag in om waardevolle projecten te helpen realiseren."

Piet Callens
verantwoordelijke Hefboom Financiering

Impulskrediet gelooft in cultureel ondernemerschap

Emilie Verhamme, filmmaker in hart en nieren

Emilie Verhamme studeerde eerst rechten en koos dan voor filmstudies aan Sint-Lucas. De beloftevolle projecten die ze hier realiseerde, leverden haar een *wild card* op van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). Het was de bedoeling dat ze met budget van het VAF een kortfilm zou draaien. Maar Emilie ging meteen voor een langspeler, 'Eau Zoo'. De film draaide bij ons in een aantal kleinere zalen, was ook te zien op FilmFest Gent en vond zijn weg in het internationale festivalcircuit. Een succesvol debuut?

Emilie: "Best wel. Ik ben me ervan bewust dat dit geen toegankelijke film is voor een groot publiek. Ik was blij met de internationale waardering vanuit vooral professionele hoek. Maar een beloftevolle start biedt geen enkele garantie voor een volgend project. Als ik wil groeien in het vak, zal ik vooral zelf moeten investeren – letterlijk en figuurlijk.

Na Eau Zoo zette ik me aan het schrijven. Pas met een kant-en-klaar script en plan van aanpak in de hand, ging ik op zoek naar geld.

Ik deed nog geen beroep op subsidies. Dat is een lange weg om volgen en die tijd had ik niet. Dankzij mijn hands-on aanpak kon ik op korte termijn terecht op geschikte draailocaties. Die kans wilde ik zeker niet laten liggen.

Bij mijn eigen bank kreeg ik een beperkte lening. Mijn bankier wees me ook op het bestaan van Impulskrediet. En dat was een gouden tip. Ook hier werd ik goed onthaald. Na een paar gesprekken werd het Impulskrediet eind 2017 toegekend.

Er zijn heel veel stappen nodig om een creatief idee om te zetten in een goede film. Het is dan ook een echte opsteker wanneer contacten tijdens dit moeizame proces vlot verlopen. De aangename samenwerking met Impulskrediet is me veel waard.

Ik kan niet garanderen dat deze film zal renderen. Het is afwachten of dit tweede project wordt opgepikt door de filmfestivals en door distributeurs. Maar ik moest natuurlijk wel kunnen aantonen dat ik de banklening en het Impulskrediet kan terugbetalen. Dat kan ik inderdaad omdat ik ook als freelancer actief ben, vooral in de reclamesector. Op dit moment ben ik dus zowel scenarist, producer als regisseur van mijn filmproject.

Maar ik geloof er heel erg in. Sinner is een intieme tragi-komedie die het verhaal vertelt van Marie Killer, een vrouw die al meer dan 10 jaar een passionele relatie heeft met Nathan Trentelo, de man van haar leven. Wanneer ze na vier weken afwezigheid terugkeert, ontdekt ze dat Carine, de jeugdvriendin van Nathan, in de buurt is komen wonen. En dat zet veel in beweging... Ik hoop dat de lezers van dit jaarverslag het vervolg in de bioscoop kunnen ontdekken.

De opnames vonden begin 2018 plaats. Ik werkte voor het eerst samen met professionele acteurs waaronder Maaïke Cafmeyer en Marijke Pinoy. Zij reageerden super enthousiast toen ik hen aansprak. De auteur Dimitri Verhulst maakt zelfs zijn debuut als acteur in deze film."

Benieuwd naar de reacties van de hoofdrolspelers van Sinner? Zie: www.youtube.com/watch?v=t10HGdPxU8c

We kennen Dimitri Verhulst als auteur van boeken als *Problemski Hotel* en *De helaasheid der dingen*, die beide succesvol werden verfilmd. In de tweede langspeelfilm van Emilie Verhamme debuteert de schrijver als acteur.

Hefboom als dienstverlener

22

hefboom JAARVERSLAG 2017

Ook in 2017 was Hefboom actief als dienstverlener voor vzw's en coöperaties. We beheerden de gegevens van vele duizenden coöperanten of obligatiehouders. Deze hebben samen voor tientallen miljoenen euro geïnvesteerd in coöperatieve ondernemingen.

De kleinste coöperatie die we in 2017 ondersteunden, telt 54 coöperanten. De grootste meer dan 6.000.

> 6.000

54

Hefboom beheert het aandeelhoudersregister voor uiteenlopende organisaties zoals

- ▲ Limburg wind cvba
- ▲ Aspiravi samen cvba
- ▲ Zonneberg cvba
- ▲ CASE cvba
- ▲ Ducoop cvba
- ▲ Inclusie Invest cvba
- ▲ Captains of Cycling cvba (Lotto-Soudal)
- ▲ EDF Luminus Wind Together
- ▲ ...

Om aan de behoeften van al deze organisaties tegemoet te komen, biedt Hefboom maatwerk. We kunnen alle aspecten van het aandeelhoudersmanagement verzorgen en staan ook in voor specifieke rapportering over het aandeelhouderskapitaal volgens de wensen van de raad van bestuur van elke coöperatie. Soms organiseren we mee de algemene vergadering en/of andere aandeelhoudersactiviteiten. We houden de coöperanten op de hoogte van de activiteiten van de coöperatie via nieuwsbrieven.

Daarnaast bieden we ook ruime administratieve ondersteuning volgens de behoeften van elke organisatie. We staan in voor het beheer van de giftenadministratie van vzw's, voor ondersteuning van de financiële administratie, ...

"Doordat we heel wat administratieve en organisatorische besparingen op ons nemen, kunnen onze klanten beter focussen op de kern van hun maatschappelijke activiteiten."

Hans Verstreken
consulent

A woman with brown hair tied in a bun, wearing a dark jacket and blue jeans, is crouching in a lush green field. She is holding a bunch of green herbs in her left hand and reaching down with her right hand. In the background, other people are visible, some standing and some crouching, also engaged in similar activities. The scene is outdoors on a sunny day, with a wooden fence and trees in the distance.

Coöperatief kapitaal en crowdfunding

“Coöperaties vinden stilaan ook de weg naar crowdfunding voor het werven van kapitaal. Crowdfunding is complementair aan de dienstverlening die we met Hefboom vandaag aanbieden. Daarom stellen onze online tools open voor koppeling met diverse crowdfundingplatformen. Koalect (www.koalect.com) is een van de platformen waarmee we in gesprek zijn. Ze zijn gespecialiseerd in het bouwen van crowdfundingplatformen voor maatschappelijk geëngageerde organisaties en projecten.”

Danny De Mul
verantwoordelijke Hefboom Dienstverlening

Financiële resultaten

cvba Hefboom

RESULTATENREKENING		
OPBRENGSTEN	31/12/17	31/12/16
Bedrijfsopbrengsten	366.882	398.296
Financiële opbrengsten	832.412	837.253
uit aandelen, effecten & beleggingen	25.201	25.118
uit kredietverstrekking	798.216	803.098
overige financiële opbrengsten	8.995	9.037
Uitzonderlijke opbrengsten	0	3.822
	1.199.295	1.239.371

KOSTEN	31/12/17	31/12/16
Algemene onkosten	156.809	147.561
Lonen en wedden	461.693	374.809
Financiële kosten	226.784	319.609
Waardeverminderingen	285.752	285.525
Andere uitzonderlijke kosten	0	0
Resultaat van het boekjaar	68.257	111.867
	1.199.295	1.239.371

NOOT: de hier gepubliceerde balans en resultatenrekening zijn een verkorte weergave van de door de bedrijfsrevisor gecontroleerde jaarrekening die wordt neergelegd bij de Nationale Bank. Hierdoor wijkt de voorstelling af van de officiële jaarrekening 31/12/2017. Op basis van de officiële jaarrekening leverde de bedrijfsrevisor een verklaring zonder voorbehoud af (wat betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, geen materiële fouten bevat en dat de onderneming bij het opstellen ervan de voorschriften van de Boekhouden vennootschapswet heeft gerespecteerd).

BALANS NA resultaatverwerking		
ACTIVA	31/12/17	31/12/16
Materiële vaste activa	5.403	16.638
Financiële vaste activa	4.222.454	4.011.368
Vlottende activa	23.123.192	22.172.903
kredieten op > 1 jaar	15.226.833	13.346.601
vorderingen op max. 1 jaar:		
kredieten met vvd binnen het jaar	5.511.598	5.455.005
diverse vorderingen	387.927	693.357
dubieuze vorderingen	228.493	176.352
beleggingen en liquide middelen	1.676.674	2.437.038
overlopende rekeningen	91.666	64.550
	27.351.049	26.200.910

PASSIVA	31/12/17	31/12/16
Eigen vermogen	11.546.297	11.401.975
kapitaal	11.181.220	11.049.810
reserves	100.000	100.000
overgedragen resultaten	265.078	252.165
Voorzieningen	0	0
Schulden	15.804.751	14.798.935
achtergestelde leningen	5.119.775	5.119.045
cofinanciering > 1 jaar	4.191.831	4.908.228
cofinanciering < 1 jaar	3.357.489	2.924.465
andere leningen < 1 jaar	1.770.000	250.000
handelsschulden	31.994	148.327
bezoldigingen / sociale lasten	56.418	43.939
overige schulden	1.275.587	1.403.956
overlopende rekeningen	1.657	975
	27.351.049	26.200.910

TOELICHTING CVBA HEFBOOM:

De cvba Hefboom sluit 2017 af met een winst van 68.257 EUR. Dit resultaat laat toe om aan de aandeelhouders een dividend uit te keren van 0,50%. Een klein saldo wordt toegevoegd aan de overgedragen resultaten. Het bedrag aan uitstaande kredieten ligt bij het afsluiten van 2017 ruim 10% hoger dan op 31/12/2016. We maken daarom werk van het aantrekken van extra middelen via kapitaal, achtergestelde leningen en kortlopende leningen. De algemene (werkings) kosten stijgen door een inhaaloperatie in de afrekening met een externe waarborgverstrekkers.

De evolutie in de loonkosten is het gevolg van een toename van het aantal VTE (5,2 naar 6,1) t.o.v. 2016 alsook van de indexaanpassingen en loonevolutie. Voor alle gekende risico's met betrekking tot kredietverstrekking en participaties werden provisies aangelegd. Deze provisies worden maximaal extern gewaarborgd en bijgevolg ook bijna integraal gerecupereerd bij diverse waarborgverstrekkers. De financiële kosten (vnl. cofinanciering) lagen in 2016 eenmalig hoger dan in andere jaren door een afrekening met het waarborgfonds binnen vzw Hefboombonds. Bijgevolg komen deze kosten

in 2017 terug op een normaal peil, nadat de rentes voor onze externe cofinanciering (SIFO - KLF) vanaf eind 2015 waren aangepast aan de marktevolutie. Een belangrijk element in ons resultaat is de marge uit kredietverstrekking. Deze werd in 2017 opnieuw gekenmerkt door de lage rentevoeten, waardoor de opbrengsten uit kredietverstrekking opnieuw dalen ten aanzien van het vorige boekjaar.

vzw Hefboom

RESULTATENREKENING		
OPBRENGSTEN	31/12/17	31/12/16
Opbrengsten uit	1.301.784	1.175.748
advies- dienstverlening en projecten	1.236.291	1.037.024
giften en dotaties	29.104	96.575
(loon)subsidies	36.389	42.149
Financiële en andere opbrengsten	68.540	82.055
	1.370.325	1.257.803

KOSTEN	31/12/17	31/12/16
Algemene onkosten	496.638	435.761
Lonen en wedden	740.556	740.225
Andere en uitzonderlijke kosten	73.860	11.402
Resultaat van het boekjaar	59.271	70.415
	1.370.325	1.257.803

BALANS NA resultaatverwerking		
ACTIVA	31/12/17	31/12/16
Vaste activa	379.971	341.635
vaste activa	160.075	142.362
aandelen en borgtochten	219.896	199.273
Vlottende activa	660.803	898.892
handels- en overige vorderingen	548.772	825.012
RC cvba Hefboom	0	0
liquide middelen	36.616	64.946
overlopende rekeningen	75.414	8.934
	1.040.774	1.240.527

PASSIVA	31/12/17	31/12/16
Eigen vermogen	541.517	482.246
bestemde fondsen	50.000	50.000
overgedragen resultaten	491.517	432.246
Voorzieningen	0	0
Schulden < 1jaar	499.257	758.281
handelsschulden	54.068	81.672
voortuitbetalingen	5.382	38.463
overige schulden	190.183	390.627
schulden m.b.t. bezold./soc.lasten	98.158	122.084
overlopende rekeningen	151.466	125.435
	1.040.774	1.240.527

NOOT: de hier gepubliceerde balans en resultatenrekening zijn een verkorte weergave van de door de bedrijfsrevisor gecontroleerde jaarrekening die wordt neergelegd bij de Nationale Bank. Op basis van deze officiële jaarrekening leverde de bedrijfsrevisor een verklaring zonder voorbehoud af (wat betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, geen materiële fouten bevat en dat de onderneming bij het opstellen ervan de voorschriften van de Boekhoud- en vennootschapswet heeft gerespecteerd).

TOELICHTING VZW HEFBOOM:

De jaarrekening van vzw Hefboom omvat in hoofdzaak de resultaten met betrekking tot onze adviesdienst, de dienstverlening aan coöperaties, en de frontoffice voor Impulskredieten. In 2017 registreerden we een stijging van de bedrijfsopbrengsten uit dienstverlening en adviesverstrekking ten opzichte van 2016. Deze stijging kon gerealiseerd worden met quasi dezelfde personeelskost als in 2016. Er werden wel extra externe medewerkers ingeschakeld voor de projectwerking advies. Hierdoor stijgen de algemene onkosten (honoraria) ten aanzien van boekjaar 2016. De resultaten 2016 werden

positief beïnvloed door de ontvangst van een legaat. Daarom liggen de opbrengsten uit "giften en dotaties" in 2017 lager dan in boekjaar 2016. De Raad van Bestuur besliste ook om een toelage van € 65.000 toe te kennen aan vzw Hefboomfonds, ter compensatie van eerder gemaakte kosten. Hierdoor vallen de "andere en uitzonderlijke kosten" voor de vzw Hefboom hoger uit dan in boekjaar 2016. In 2017 werd verder geïnvesteerd in hard- en software ten behoeve van onze werking. Dit vertaalt zich in een stijging van de vaste activa in onze balans. Door een snellere inning van

onze openstaande vorderingen daalden de openstaande handelsvorderingen en konden de "overige schulden" (= rekening courant) worden afgebouwd. vzw Hefboom sluit het boekjaar af met een positief resultaat van € 59.271, dat kan worden toegevoegd aan de overgedragen resultaten. Het eigen vermogen van de vzw stijgt hierdoor na de resultaatverwerking tot € 541.517.

Meer over Hefboom

Hefboom groepeerd één coöperatieve vennootschap (cvba) en twee vzw's

- ▲ de aandeelhouders van de cvba brengen kapitaal in dat de basis vormt voor de financieringsactiviteiten;
- ▲ de advies- en dienstverleningsactiviteiten gebeuren binnen de vzw Hefboom;
- ▲ er is ook nog de vzw Hefboomfonds voor de Solidaire Economie. Die ondersteunt specifieke initiatieven in de sociale economie en gebruikt daarvoor middelen verworven uit mecenaat en sponsoring. Het fonds maakt het ook mogelijk risicovolle maar maatschappelijke projecten te financieren.

Volg onze werking verder

 www.hefboom.be

 [hefboom](#)

 [hefboom](#)

 www.impulskrediet.be

 [impulskrediet](#)

 [impulskrediet](#)

